

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ**

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія
галузі знань 22 Охорона здоров'я
освітня кваліфікація: бакалавр фізичної терапії, ерготерапії**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Полтавського
державного медичного університету
від «11» травня 2022 р.
протокол № 9

Освітньо-професійна програма введена в дію з
01 вересня 2022 р., наказ ректора
від «31» травня 2022 р. № 150

Полтава 2022

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Погоджено

Перший проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

д.мед.н. професор _____ Валентин ДВОРНИК

«10» травня 2022р.

Погоджено

Начальник навчального відділу

д.мед.н. професор _____ Іван СТАРЧЕНКО

«10» травня 2022р.

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданнях:

Ради із забезпечення якості вищої освіти й освітньої діяльності
Полтавського державного медичного університету

Протокол № 4 від «04» травня 2022р.

Голова Ради _____ д.мед.н. професор Валентин ДВОРНИК

Вченої ради Навчально-наукового медичного інституту

Протокол № 8 від «14» квітня 2022р.

Голова Вченої ради інституту _____ д.мед.н. професор Юрій КАЗАКОВ

кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії
з спортивною медициною та фізичною реабілітацією

Протокол № 14 від «31» березня 2022р.

Т.в.о. завідувача кафедри _____ к.пед.н. доцент Вікторія ДОНЧЕНКО

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Фізична терапія, ерготерапія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньої кваліфікації бакалавр фізичної терапії, ерготерапії розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 19.12.2018 р. № 1419), Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 (зі змінами та доповненнями) «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 27.09.2016 р. № 674 та від 01.02.2017 р. № 53, Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 10.05.2018 р. № 347, від 03.03.2020 р. № 180, від 24.03.2021 р. № 365, Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010 та інших чинних нормативних документів.

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, у якому визначено передумови доступу до навчання за цією програмою, нормативний термін підготовки, перелік освітніх компонентів та логічна послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання програми, форма атестації здобувачів освіти, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, програмні результати навчання, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою Полтавського державного медичного університету у складі:

Голова робочої групи:

Валерій ЖАМАРДІЙ – гарант освітньої програми, доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією, фізичний терапевт інсультного відділення Комунального підприємства «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М.В. Скліфосовського Полтавської обласної ради».

Члени робочої групи:

Дмитро БОЙКО – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією;

Євген СТРАШКО – кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією, лікар фізичної та реабілітаційної медицини;

Анатолій ЄМЕЦЬ – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією;

Вікторія ДОНЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією;

Ганна ДАВИДЕНКО – кандидат медичних наук, доцент кафедри післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів, заступник директора навчально-наукового інституту післядипломної освіти;

Наталія ЛОХМАТОВА – кандидат медичних наук, доцент, завідувач науково-методичної лабораторії;

Інна КРАВЧЕНКО – магістр з фізичної реабілітації спеціальності 227 Фізична реабілітація.

Рецензії та відгуки зовнішніх рецензентів:

Олександр ГАВЛОВСЬКИЙ – генеральний директор ПрАТ «Миргородкурорт»;
Сергій ЦЕГЕЛЬНИК – директор Полтавського казенного експериментального протезно-ортопедичного підприємства;

Євген СКАЛЯНСЬКИЙ – директор ТОВ «МЦ Клініка Скалянського»;

Олег НЕХАНЕВИЧ – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини та валеології Дніпровського державного медичного університету;

Марія МАЗЕПА – доктор медичних наук, професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії Львівського державного університету імені Івана Боберського;

Тетяна БАКАЛЮК – доктор медичних наук, професор кафедри медичної реабілітації Тернопільського національного медичного університету ім.І.Я. Горбачевського.

Відгуки та рецензії стейкхолдерів є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми.

Термін перегляду освітньо-професійної програми 1 раз на 1 рік.

Оновлення, перегляд, зміни та доповнення освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я:

Навчальний рік	Рішення Вченої ради (дата, протокол №)
2022–2023	11 травня 2022р., №9

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Полтавського державного медичного університету

1. Профіль освітньо-професійної програми

Складові	Опис освітньо-професійної програми
1.1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти	Полтавський державний медичний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут Кафедра фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Фізична терапія, ерготерапія
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; НРК України – 6 рівень; FQ – ENEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти. Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Полтавського державного медичного університету»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До наступного планового оновлення
Форма навчання	Денна
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	https://www.pdmu.edu.ua
1.2. Мета освітньої програми	
Освітньо-професійна	програма спрямована на підготовку

конкурентоспроможних фахівців галузі охорони здоров'я – бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії, що поєднують здатність до творчої співпраці в міждисциплінарній команді, які володіють спеціальними знаннями, уміннями та навичками щодо проведення, корекції та оптимізації ерготерапевтичного процесу, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми прикладного характеру, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних і психолого-педагогічних наук, задля розвитку та вдосконалення реабілітаційних відділень і центрів Полтавського регіону та України; професіоналів нової формації, які діють на засадах інтелектуальної свободи та різноманітності, толерантності і людиноцентризму, демократичних і національно свідомих особистостей.

1.3. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 22 Охорона здоров'я Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія Об'єкти вивчення та діяльності: рухові функції та активність людини, їх порушення та корекція з метою відновлення повноцінної життєздатності відповідно до бажань і потреб людини в умовах довкілля. Цілі навчання: Підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем, зокрема, опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук. Теоретичний зміст предметної області: знання для відновлення та запобігання втрати рухових функцій та активності людини: медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних та дисциплін професійної підготовки; вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності; законодавчої бази; комунікацій у професійній сфері; основ ділового спілкування, основ ділової іноземної мови (мов); професійних компетенцій, прав та обов'язків; основних положень етики. Методи, методики та технології: спостереження, опитування, тестування та вимірювання у фізичній терапії та ерготерапії; обробки інформації; планування та реалізації заходів фізичної терапії та ерготерапії; вербального і невербального спілкування; надання долікарської допомоги. Інструменти та обладнання для контролю основних життєвих показників пацієнта/клієнта; тестування та вимірювання у фізичній терапії та ерготерапії; проведення заходів фізичної терапії та ерготерапії; технічні допоміжні засоби пересування та
--	---

	самообслуговування.
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна; відповідно до Міжнародних стандартів кваліфікації освіти (МСКО) має як академічну, так і прикладну орієнтацію.
Основний фокус освітньо-професійної програми	Спеціальна освіта в галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія. Ключові слова: охорона здоров'я, фізична терапія, ерготерапія, оздоровча рухова активність, обстеження, компетентності (інтегральні, загальні, фахові), програмні результати навчання, спеціальність, кваліфікація.
Особливості програми	Освітньо-професійну програму створено з метою реалізації проекту «Формування єдиної системи реабілітаційної допомоги в Полтавській області». Під час розроблення освітньо-професійної програми було враховано найкращі практики українських закладів освіти (Національний університет фізичного виховання і спорту України, Український католицький університет, Дніпровський державний медичний університет та ін.) та закордонних установ (Академія виховання фізичного та спорту в Гданську, Гуманітарно-природничий університет імені Яна Длугоша в Ченстохові, Краківська академія імені Анжея Фрича Моджевського, Вища школа суспільно-природничих наук ім. Вінцента Поля в Любліні). Ураховуючи 100-річні традиції заснування ПДМУ освітньо-професійна програма акцентує увагу на здатності розробляти та використовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії в стоматології; застосовувати у професійній і підприємницькій діяльності навички менеджменту, маркетингу та юридичної обізнаності; реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.
1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 3226 – асистент фізичного терапевта; 3226 – асистент ерготерапевта; 3226 – масажист;

	3226 – масажист спортивний; 3226 – фахівець з фізичної реабілітації; 3226 – інструктор з трудової адаптації; 3226 – інструктор з трудової терапії.
Подальше навчання	Продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти та освіти дорослих.
1.5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчання ґрунтується на принципах студентоцентризму, академічної свободи, індивідуально-особистісного підходу; відбувається через комунікативний, інтегрований підходи до навчання, самонавчання; реалізується через навчання на основі досліджень, посиленої професійної орієнтованості; форми навчальних занять – лекції, практичні заняття, самостійна навчальна і дослідницька робота з застосуванням технологій дистанційного навчання, тренінги, майстер-класи, кейс-стаді, командна робота та проєктна діяльність тощо.
Оцінювання	Формативне оцінювання (письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання, самооцінювання та коментоване взаємооцінювання здобувачів освіти). Сумативне оцінювання у вигляді заліків, підсумкових модульних контролів, іспитів; поточне оцінювання протягом вивчення освітніх компонентів (тестування, спостереження, опитування, оцінювання, вимірювання, контролю в фізичній терапії, ерготерапії; обробки інформації; реалізації процесу фізичної терапії, ерготерапії; вербальної і невербальної комунікації тощо). Атестація – кваліфікаційний тестовий державний іспит «Крок» (за умови прийняття нормативних документів МОЗ України) та практично-орієнтований іспит.
1.6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.
Загальні компетентності	ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

	ЗК 04. Здатність працювати в команді. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я. СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції. СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії. СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії. СК 05. Здатність провадити безпечну для

	пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини. СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3). СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії. СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії. СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта. СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати. СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов. СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів. СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя. СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.
1.7. Програмні результати навчання	
ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади. ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами). ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та	

прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.

ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).

ПРН 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Додано:

ПРН 19. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії щодо учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів, терактів, техногенних екологічних катастроф.

ПРН 20. Здійснювати заходи фізичної терапії з особами, які мають психосоматичні стани, в тандемному партнерстві з медичними психологами, психотерапевтами. Вміти відрізняти під час роботи стадії сприйняття наявної ситуації з пацієнтом/клієнтом.

ПРН 21. Розробляти та використовувати заходи комплексної реабілітації в стоматології відповідно до навичок та умінь за отриманою спеціальністю.

ПРН 22. Застосовувати у професійній і підприємницькій діяльності навички менеджменту, маркетингу та юридичної обізнаності.

1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, що залучені до реалізації освітніх компонент за освітньою програмою, відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Основною кафедрою, яка забезпечує освітній процес є кафедра фізичного виховання та здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії з спортивною медициною та фізичною реабілітацією. До викладання окремих освітніх компонент долучені науково-педагогічні працівники кафедри філософії та суспільних наук; іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією; анатомії, з клінічною анатомією та оперативною хірургією; пропедевтики внутрішньої медицини; нервових хвороб; хірургії; хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, психіатрії, наркології та медичної психології; медицини катастроф та військової медицини та ін. Усі науково-педагогічні працівники мають відповідну академічну та професійну кваліфікації. Університет сприяє безперервному професійному розвитку викладачів, забезпечуючи підвищення кваліфікації як в Україні, так і за кордоном. Під час освітнього процесу залучаються професіонали-практики з досвідом дослідницької, інноваційної роботи за фахом, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічна база Полтавського державного медичного університету дозволяє здійснювати освітній процес, наукову роботу на сучасному рівні згідно з вимогами стандартів освіти щодо підготовки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії, навчального плану освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія.

	Площа навчальних приміщень відповідає Ліцензійним умовам. Для реалізації освітнього процесу функціонують лекційні аудиторії (усі оснащені мультимедійними проекторами), навчальні кімнати та лабораторії, тренінгові, симуляційні центри, комп'ютерні класи, бібліотека та читальні зали, закритий спортивний комплекс, спортивне містечко (оснащено сучасним футбольним полем зі штучним покриттям і мультифункціональним спортивним майданчиком для занять різними видами спорту). Для організації доступу здобувачів до мережі Інтернет організовано бездротовий зв'язок, що покриває площі всіх навчальних корпусів університету, гуртожитків, бібліотеки та читальних залів. Крім того, для підготовки здобувачів освіти використовуються заклади освіти, охорони здоров'я різних форм власності та соціального захисту. На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 (із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 347) проєктування, будівництво і реконструкція будівель, споруд і приміщень університету здійснюються з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми потребами.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотека ПДМУ є інформаційним центром, в якому наявна сучасна наукова література з терапії та реабілітації, у тому числі ерготерапії та суміжних наук, навчальна література, законодавчі та нормативні документи, автореферати та дисертації, збірники наукових праць, періодичні видання тощо. У бібліотеці створено всі умови для якісного інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування відвідувачів, частково автоматизовані бібліотечні процеси, сформовані власні бібліографічні ресурси, забезпечений доступ до світових науково-метричних платформ відкритого доступу. Створені і постійно наповнюються власні інформаційні ресурси, функціонує інституційний репозитарій «eaPSMU» електронний архів – репозитарій ПДМУ. Бібліотека є членом Корпорації зі створення електронного каталогу медичних бібліотек України. Організовано тестовий доступ до міжнародних інформаційних платформ Web of Science, EBSCO Publishing, цифрової бібліотеки рецензованих журналів JSTOR (Journal STORage, США). Діє віртуальна довідкова служба, міжбібліотечний абонемент. Здобувачі освіти також використовують

	навчальні й навчально-методичні матеріали, підготовлені викладачами кафедр, що забезпечують реалізацію освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія: підручники, посібники, презентації, алгоритми виконання практичних навичок, індивідуальних завдань тощо. Методичний матеріал може надаватись як у друкованому, так і в електронному вигляді. Сервісними службами та науково-педагогічними працівниками для забезпечення освітнього процесу розробляються навчальний та робочі плани, робочі програми навчальних дисциплін, силабуси, добірки навчальних аудіо- та відеоматеріалів, методичні матеріали для проведення атестації тощо. Методичний матеріал адаптується до цілей освітньої програми.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту» та угод із закладами вищої освіти України
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту» та договорів з закордонними закладами вищої освіти
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н\д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів ECTS	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
I. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Інтегрований курс. Філософія, медична етика та деонтологія	3	ПМК
ОК 2	Англійська мова (за професійним спрямуванням)	6	ПМК
ОК 3	Основи латинської мови з медичною термінологією	3	ПМК
ОК 4	Професійне спілкування з академічною риторикою	3	ПМК
ОК 5	Основи медичного права України	3	ПМК
ОК 6	Медична біологія	3	ПМК
ОК 7	Медична та біологічна хімія	3	ПМК
ОК 8	Основи загальної та вікової психології	3	ПМК
ОК 9	Екологія та безпека життєдіяльності	5	ПМК
ОК 10	Невідкладна долікарська допомога	3	ПМК
ОК 11	Анатомія та фізіологія людини	12	Іспит
Усього за циклом		47 кредитів	
II. Цикл професійної підготовки			
ОК 12	Основи практичної діяльності у фізичній терапії, ерготерапії (вступ до спеціальності)	4	ПМК
ОК 13	Теорія та методика фізичних вправ	3	ПМК
ОК 14	Інформаційні технології та робототехніка в галузі охорони здоров'я	3	ПМК
ОК 15	Інструментальні методи функціональної діагностики, лабораторні дослідження	3	ПМК
ОК 16	Патологія	6	ПМК
ОК 17	Основи фармакології та застосування ЛЗ в	5	ПМК

	фізичній терапії, ерготерапії		
ОК 18	Внутрішні та хірургічні хвороби	6	ПМК
ОК 19	Фізична терапія, ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях	9	Іспит
ОК 20	Терапевтичні вправи	6	ПМК
ОК 21	Травматологія та ортопедія	3	ПМК
ОК 22	МКФ та МКФ ПД: обстеження й оцінка стану здоров'я пацієнта/клієнта	5	ПМК
ОК 23	Фізична терапія, ерготерапія при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату	6	Іспит
ОК 24	Масажні терапевтичні техніки	5	ПМК
ОК 25	Охорона праці у фізичній терапії, ерготерапії	3	ПМК
ОК 26	Неврологія та нейрохірургія	6	ПМК
ОК 27	Фізична терапія, ерготерапія при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах	9	Іспит
ОК 28	Основи стоматології. Фізична терапія, ерготерапія в стоматології	4	ПМК
ОК 29	Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування в фізичній терапії, ерготерапії. Робота з даними ЕСОЗ	6	ПМК
ОК 30	Науково-доказова практична діяльність в фізичній терапії, ерготерапії	5	ПМК
Усього за циклом		97 кредитів	
III. Цикл професійної підготовки			
ОК 31	Загальна ознайомча практика за профілем спеціальності	3	ПМК
ОК 32	Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях	9	ПМК
ОК 33	Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату	9	ПМК
ОК 34	Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії	9	ПМК

	при порушеннях діяльності нервової системи та посттравматичних стресових розладах		
ОК 35	Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії в стоматології	3	ПМК
Усього за циклом		33 кредити	
III. Атестація			
	Єдиний державний кваліфікаційний іспит	3	
Усього за циклом		3	
Загальна кількість		180	
Вибіркові компоненти ОПП (здобувач обирає в обсязі 60 кредитів ЄКТС запропонованого переліку або Каталогу вибіркових дисциплін ПДМУ)			
ВК	Вибіркові компоненти, усього:	60	
ВК 1	Основи теорії здоров'я та здорового способу життя	3	Залік
ВК 2	Теорія та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності	3	Залік
ВК 3	Нутриціологія	3	Залік
ВК 4	Основи спортивної медицини	3	Залік
ВК 5	Преформовані фізичні чинники	3	Залік
ВК 6	Кінезіологічне тейпування	3	Залік
ВК 7	Механо- та апаратна терапія	3	Залік
ВК 8	Арт-терапія	3	Залік
ВК 9	Фітотерапія	3	Залік
ВК 10	Курортологія	3	Залік
ВК 11	Моторний контроль	3	Залік
ВК 12	СПА процедури	3	Залік
ВК 13	Спортивна травматологія	3	Залік
ВК 14	Теорія та методика адаптивного фізичного виховання	3	Залік
ВК 15	Персональний тренінг	3	Залік
ВК 16	Тактична медицина	3	Залік
ВК 17	Протезування різних категорій населення	3	Залік

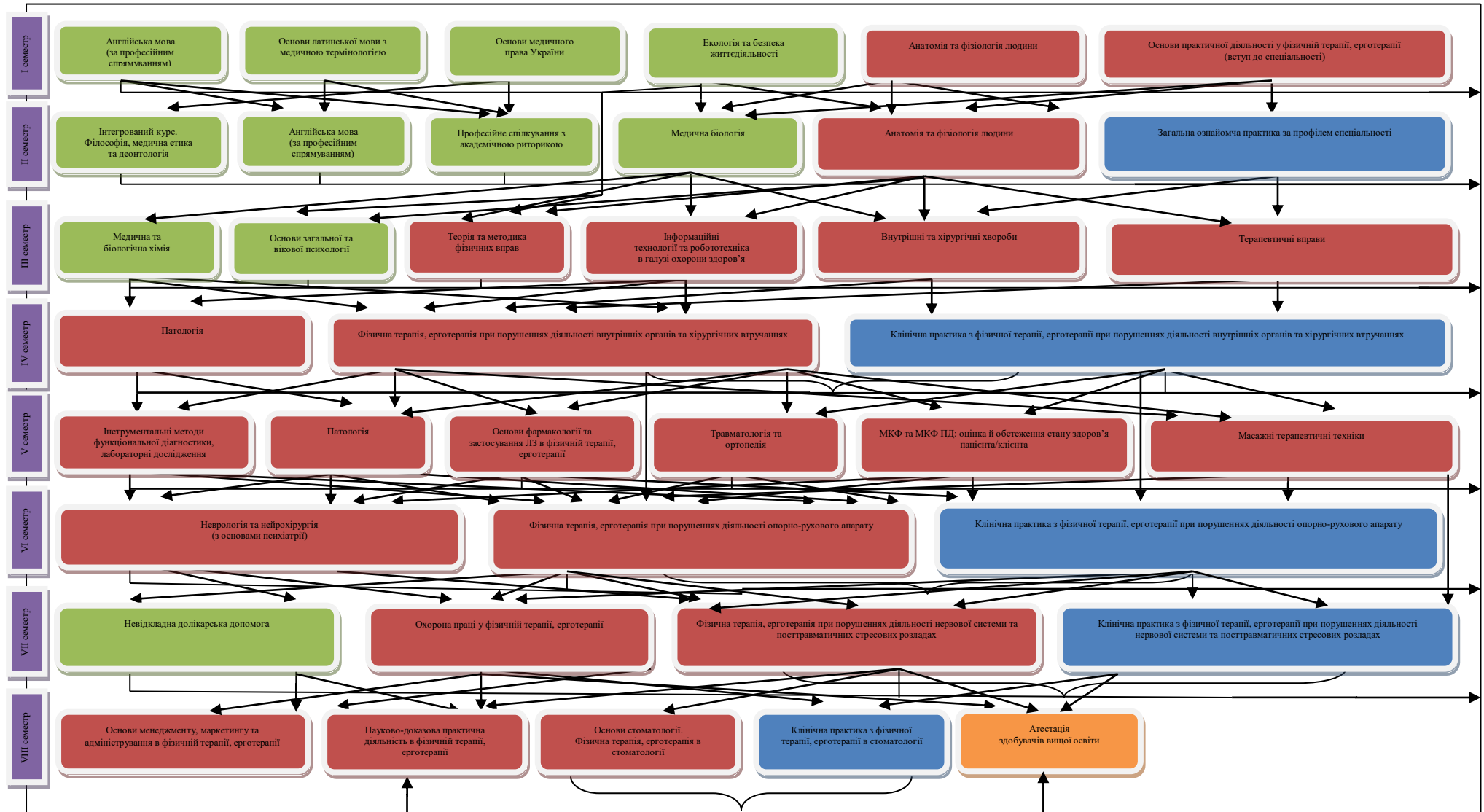
СП**	Основи лікувально-оздоровчого масажу	3	Залік
СП**	Косметологія	3	Залік
СП**	Домедична допомога в умовах воєнного стану для цивільного населення	3	Залік
Загальний обсяг освітньої програми,		240	
у тому числі обов'язкові компоненти (75%)		180	
вибіркові компоненти (25%)		60	

СП* – сертифікатні програми, які реалізуються в Університеті.

**2.3. Рекомендований розподіл вибірових компонент
ОПП Фізична терапія, ерготерапія за роками навчання**

ВК	Вибіркові компоненти:	I	II	III	IV
ВК 1	Основи теорії здоров'я та здорового способу життя	*	*		
ВК 2	Теорія та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності	*	*		
ВК 3	Нутриціологія		*	*	*
ВК 4	Основи спортивної медицини			*	*
ВК 5	Преформовані фізичні чинники	*	*		
ВК 6	Кінезіологічне тейпування		*	*	
ВК 7	Механо- та апаратна терапія	*	*		
ВК 8	Арт-терапія		*	*	
ВК 9	Фітотерапія	*	*	*	
ВК 10	Курортологія	*	*		
ВК 11	Моторний контроль		*	*	
ВК 12	СПА процедури		*	*	
ВК 13	Спортивна травматологія			*	*
ВК 14	Теорія та методика адаптивного фізичного виховання		*	*	*
ВК 15	Персональний тренінг		*	*	
ВК 16	Основи тактичної медицини		*	*	*
ВК 17	Протезування різних категорій населення			*	*
СП**	Основи лікувально-оздоровчого масажу		*	*	*
СП**	Косметологія		*	*	*
СП**	Домедична допомога в умовах воєнного стану для цивільного населення		*	*	*

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» проводиться у формі кваліфікаційного тестового державного іспиту «Крок» (за умови прийняття нормативних документів МОЗ України) та практично-орієнтованого іспиту.

Успішне виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія та проходження атестації завершується видачею документа встановленого зразка з присвоєнням освітньої кваліфікації: бакалавр фізичної терапії, ерготерапії.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми
(ІК – інтегральна компетентність, ЗК-загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності)**

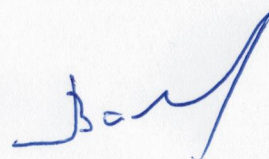
	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35		
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 01		+		+	+			+				+								+													+				
ЗК 02	+	+	+	+	+								+	+																							
ЗК 03	+	+	+	+				+				+																				+		+			
ЗК 04	+	+	+	+	+			+				+																				+		+			
ЗК 05	+			+																									+			+					
ЗК 06	+			+	+																											+		+			
ЗК 07		+	+		+																																
ЗК 08		+		+				+																						+			+				
ЗК 09	+	+		+											+																						
ЗК 10	+	+		+	+							+		+	+														+	+							
ЗК 11	+	+	+	+	+	+	+				+	+																				+		+			
ЗК 12	+	+	+	+	+								+																			+		+			
ЗК 13	+	+	+		+																										+				+		
ЗК 14	+	+		+				+				+	+																								
ЗК 15	+	+		+		+		+				+	+																			+		+			
СК 01		+		+				+				+	+						+	+	+		+	+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	
СК 02						+	+				+					+		+				+										+		+		+	
СК 03												+				+	+	+	+		+	+	+			+	+	+				+	+	+	+		
СК 04								+		+		+				+	+	+				+							+								
СК 05				+				+	+			+							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	
СК 06				+							+	+		+	+				+	+		+	+		+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	
СК 07		+		+				+	+	+		+	+						+	+									+	+	+	+	+	+	+	+	
СК 08		+		+				+	+	+		+	+						+	+								+	+	+	+	+	+	+	+	+	
СК 09								+	+	+		+	+							+								+	+	+	+	+	+	+	+	+	
СК 10		+		+								+			+				+	+			+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
СК 11								+			+								+	+				+					+	+	+	+	+	+	+	+	
СК 12										+							+	+			+						+		+								
СК 13								+	+	+		+					+	+			+						+		+								
СК 14		+		+																									+	+							

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35		
ПРН 01	+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 02	+	+	+	+	+				+	+		+	+	+	+				+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ПРН 03	+	+	+	+	+			+				+		+																							
ПРН 04						+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+		+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 05									+	+																+											
ПРН 06												+			+				+	+		+	+				+	+		+	+	+	+	+	+		
ПРН 07																			+			+	+				+	+		+	+	+	+	+	+		
ПРН 08	+			+	+			+		+		+							+				+				+	+		+	+	+	+	+	+		
ПРН 09												+							+				+				+	+		+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 10												+							+				+				+	+		+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 11												+							+				+				+	+		+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 12	+	+	+	+	+			+	+	+		+	+	+	+				+	+			+				+	+	+	+	+						
ПРН 13	+				+			+		+		+							+	+		+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 14												+							+	+		+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 15	+	+	+	+	+	+	+	+		+									+	+		+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 16												+							+	+		+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 17												+							+	+		+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 18	+											+		+															+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 19																			+				+	+			+		+	+							
ПРН 20																												+	+	+							
ПРН 21																													+								+
ПРН 22					+																								+			+					

Гарант освітньої програми,

доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я,
фізичної терапії, ерготерапії з спортивною
медициною та фізичною реабілітацією
д.п.н. доцент

Валерій ЖАМАРДІЙ

Вимоги щодо клінічної підготовки, викладацького складу та матеріально-технічного забезпечення реалізації освітньої програми за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» на основі вимог World Confederation for Physical Therapy та World Federation of Occupational Therapists

Вимоги до клінічної підготовки

Для набуття фахових компетентностей необхідно не менше 24 кредитів клінічних практик (клінічного навчання) з фізичної терапії, ерготерапії тривалістю не менше 6 кредитів кожна. Проходження кожної клінічної практики у повному обсязі є обов'язковим.

Рекомендовані клінічні практики проводяться у спеціалізованих підрозділах із залученням профільних фахівців за напрямками фізична терапія, ерготерапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату, серцево-судинної, дихальної та нервової систем. Заклади повинні надавати реабілітаційну допомогу в гострому, підгострому та довготривалому періодах. Обов'язковою є наявність у штаті означених закладів фізичних терапевтів та фахівців з ерготерапії, які виконують функції клінічного керівника/методиста, та трудових угод з ними. Кількість клінічних баз та кадровий склад закладів охорони здоров'я, соціального захисту має забезпечити проходження практики студентами із розрахунку 5-6 осіб на одного клінічного керівника/методиста.

Мінімальне обладнання кабінету доклінічної практики: терапевтичні кушетки 120x200 см - 2 од; сходи різної висоти (5 см, 10 см, 15 см); паралельні регульовані бруси; мобільне дзеркало; милиці, палиці, ходунки; крісла колісні різного розміру та ступеню мобільності; еластичні джгути з опором різного ступеню; обтяжувачі на кінцівки і пальці; платформи та диски для тренування балансу, фітболи, тощо; мати, подушки, валики, напіввалики; велоергометр; степпер; гантелі; шведська стінка; адаптивний кухонний інвентар, холодильник, пральна машина); імітація елементів квартири (туалет або при ліжковий туалет, ванна кімната, спальне ліжко, шафа); допоміжні засоби для побуту (засіб для одягання шкарпеток, гудзиків тощо).

Обладнання кабінету масажу: кушетки масажні з розрахунку 1 кушетка на 2-3 студентів в групі.

Мінімальне обладнання для навчання методам вимірювання структурних змін та порушених функцій організму:

- динамометри; пульсоксиметри; апарати для вимірювання тиску; пульсометри; каліпери; спірометри портативні – 2–3 примірники;
- гоніометри різних форм та розмірів; вимірювальні сантиметрові стрічки – з розрахунку один примірник на 2–3 студентів в групі;
- 10-метрова вимірювальна стрічка; ваги; ростомір – один примірник.

Науково-педагогічний склад, який може забезпечити нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання	Фахова підготовка викладачів
1. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини і здійснення освітньої діяльності серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.	фізична культура різних груп населення; медицина, громадське здоров'я
2. Демонструвати вміння спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового та професійного спілкування; складати різні види документів, у тому числі іноземною мовою (мовами).	філологія; психологія; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія; медицина; філософія
3. Демонструвати вміння роботи із сучасною комп'ютерною технікою; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та іноземні джерела з метою отримання інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	інформатика, обчислювальна техніка; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
4. Демонструвати знання базових методів пізнання й аналізу процесів державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства; обговорювати сутність перетворень, що відбуваються в сучасній Україні; розуміти філософські категорії та поняття; пояснювати основні економічні закони та категорії.	філософія; соціологія; економіка; право.
5. Застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії, виявляти взаємозв'язки різних елементів.	біологія; медицина; педагогіка; психологія; соціальна робота; медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія;
6. Демонструвати вміння надавати долікарську допомогу у невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати методи та засоби збереження життя.	медицина

7. Визначати симптоми та синдроми поширених захворювань людини (Додаток 1); адекватно трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія; соціальна робота
8. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму (Додаток 1), активності та участі; трактувати отриману інформацію; демонструючи доказове прийняття рішень.	медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
9. Демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
10. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії відповідно до наявних ресурсів і оточення.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
11. Демонструвати уміння здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму (додаток 2).	фізична реабілітація/терапія
12. Демонструвати уміння здійснювати заходи ерготерапії задля ліквідації, або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.	ерготерапія
13. Демонструвати уміння ефективно провадити професійну діяльність, застосовуючи сучасні науково-довказові дані.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
14. Обирати відповідні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
15. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія; протезисти, ортезисти
16. Демонструвати уміння вербального і невербального спілкування з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти,	медицина; фізична реабілітація/терапія, ерготерапія;

соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	(додатково соціальні працівники, психологи, корекційні педагоги, логопеди)
17. Демонструвати вміння проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія, психологія
18. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (згідно додатку 1), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія
19. Демонструвати готовність оцінювати себе критично, освоювати нову фахову інформацію, поглиблювати базові знання з допомогою самоосвіти, представляти й оцінювати власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег, обмінюватися досвідом з іншими спеціалістами.	фізична реабілітація/терапія, ерготерапія

**Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта
фізичним терапевтом при порушеннях таких систем:**

1. Серцево-судинна та дихальна системи

Симптоми, синдроми та порушення:

- кашель
- задишка
- запаморочення
- приступ ядухи
- біль
- включення у роботу допоміжних дихальних м'язів
- тахікардія
- ціаноз
- набряк
- аритмія
- посилене серцебиття
- ослаблене дихання
- жорстке дихання, патологічне бронхіальне дихання
- крепітація, хрипи, шум тертя плеври
- коробковий перкуторний звук
- тупий (притуплений) перкуторний звук
- тимпанічний перкуторний звук
- катаральні зміни
- підвищення кров'яного тиску
- зниження кров'яного тиску
- синдром дихальної недостатності
- синдром серцевої недостатності
- бронхообструктивний синдром
- загально інтоксикаційний синдром
- бронхо-легенево-плевральний синдром
- легеневе серце
- накопичення повітря у плевральній порожнині
- накопичення ексудату у плевральній порожнині
- плевральні спайки
- спадання легеневої тканини
- фіброз, склероз

- деструктивні зміни бронхів/легеневої тканини
- гіпер- гіпотонічний криз
- аритмії серця

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- перкусія
- аускультация
- функціональні тести
- спірографія
- пневмотахометрія
- пікфлоуметрія
- пульсооксиметрія
- вимірювання артеріального тиску

2. Опорно-руховий апарат

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили та м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- суглобова гра
- визначення інтенсивності та динаміки болю

- оцінювання активного та пасивного руху
- вимірювання амплітуди руху у суглобах (гоніометрія тощо)
- визначення м'язової сили (мануальне м'язове тестування, динамометрія тощо)
- визначення м'язової витривалості
- визначення рівноваги та координації
- оцінювання рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)
- оцінка стану кукси

3. Неврологічні розлади

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- парези та плегії
- м'язова атрофія
- порушення м'язового тону
- порушення амплітуди руху
- порушення чутливості
- порушення стану свідомості
- порушення когнітивних функцій
- порушення зорових функцій та сприйняття
- просторово-зорові порушення
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи реабілітаційного обстеження:

- опитування
- спостереження
- пальпація
- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- визначення рівня і локалізації чутливості

- тестування рефлексів
- визначення м'язового тону
- визначення м'язової витривалості
- оцінювання рівноваги та координації
- оцінювання довільних рухових функцій
- тести, шкали для оцінки болю, рухових функцій та мобільності

**Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта
ерготерапевтом при порушеннях таких систем:**

1. Серцево-судинна та дихальна системи

а. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- зміни у диханні (задишка, ослаблене, жорстке, патологічне бронхіальне дихання)
- запаморочення
- приступ ядухи
- набряк
- порушення ритму і провідності серця, аритмія, тахікардія
- підвищення/зниження артеріального тиску
- надмірні зусилля під час виконання заняттєвої активності
- втома

Засоби та методи:

- опитування, бесіда
- спостереження
- функціональні тести
- пульсооксиметрія
- вимірювання артеріального тиску
- вимірювання частоти серцевих скорочень

б. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- Бесіда, інтерв'ю
- Інструменти оцінки

в. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- суб'єктивного ставлення пацієнта/клієнта до власного виконання елементів заняттєвої активності;
- рівня функціональної незалежності пацієнта/клієнта;
- якості та безпеки виконання елементів заняттєвої активності.

Засоби та методи:

- бесіда
- спостереження

- інструменти оцінки

2. порушення діяльності опорно-рухового апарату

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення функцій суглобів та кісток
- порушення рівноваги та координації
- порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- опитування, бесіда
- візуальна аналогова шкала болю
- огляд
- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- тести на визначення м'язової витривалості
- тести на рівновагу та координацію
- тести для оцінки довільних рухових функцій
- оцінювання стану кукси

2. Опитування з метою вибору і (обґрунтування) використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- бесіда, інтерв'ю
- інструменти оцінки

3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
- рівня функціональної незалежності
- якості та безпеки виконання

Засоби та методи:

- бесіда
- спостереження

- інструменти оцінки

3. Неврологічні розлади

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- набряки
- парези та плегії
- порушення м'язового тону
- зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- порушення амплітуди руху
- порушення чутливості
- порушення стану свідомості
- порушення когнітивних функцій
- порушення функцій жування і ковтання
- порушення зорових функцій та сприйняття
- просторово-зорові порушення
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації
- порушення моторно-рефлекторних та мимовільних рухових функцій та реакцій
- порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- опитування
- огляд
- пальпація
- спостереження
- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- визначення рівня і локалізації чутливості
- тестування рефлексів
- визначення м'язового тону
- визначення м'язової витривалості
- оцінювання рівноваги та координації
- оцінювання довільних рухових функцій

2. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- бесіда, інтерв'ю
- інструменти оцінки

3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
- рівня функціональної незалежності
- якості та безпеки виконання

Засоби та методи:

- бесіда
- спостереження
- інструменти оцінки

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВПЛИВУ (ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ)

Порушення діяльності серцево-судинної та дихальної систем

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи
- дихальні
- загально-розвиваючі
- аеробного характеру
- на розтяг та розслаблення м'язів
- позиціонування
- дихальної гімнастики
- звукової гімнастики
- мануальні маніпуляційні втручання на грудній клітці
- масаж
- засоби загартування та водні процедури

Порушення діяльності опорно-рухового апарату

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи:
 - на зменшення болю та набряку
 - на розвиток сили
 - на розвиток витривалості
 - на підтримку амплітуди руху
 - на гнучкість
 - на мобілізацію суглобів (суглобова гра)
 - на рівновагу
 - на координацію
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування протезами, самообслуговування та самогляд)
- позиціонування
- масаж
- постізометрична релаксація
- преформовані фізичні чинники:
 - тепло

- холод
- водні процедури
- преформована електрична енергія

Неврологічні розлади

Засоби та методи:

- терапевтичні вправи
 - з опором (сила та витривалість)
 - на підтримку амплітуди руху
 - на розвиток/ відновлення гнучкості (розтяг/стретчинг)
 - на розвиток/ відновлення рівноваги
 - на розвиток/ відновлення координації
 - на розвиток/ відновлення дрібної моторики
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самодогляд)
- позиціонування
- дихальні вправи
- мануальні маніпуляції на грудній клітці
- масаж

ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНОГО ВПЛИВУ

1. Використання підготовчих методів і засобів:

- Використання преформованих фізичних чинників
 - тепло
 - холод
 - преформована електрична енергія
- Позиціонування
- Мобілізація суглобів
- Сенсорна стимуляція
- Методики фасилітації та інгібіції
- Підбір адаптивних та технічних засобів реабілітації (в т.ч. ортезів та протезів)

2. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою відновлення або розвитку функцій організму:

- функцій м'язів та суглобів (сили, витривалості, амплітуди руху, мобільності суглобів)

- функцій мимовільних рухових реакцій
- довільних рухових функцій (координацію великої та дрібної моторики, зорово-рухову, двосторонню координацію, праксис)
- моторики і координації органів ротової порожнини
- розумових функцій (специфічних та глобальних)
- сенсорних функцій (зорового сприйняття, вестибулярної, пропріоцептивної функції, сенсорної інтеграції)

3. Терапевтичні вправи і терапевтичні заняття з метою розвитку виконавчих умінь та навичок:

- рухових умінь та навичок (стабілізувати тулуб, дотягуватися, хапати, маніпулювати, піднімати, переміщувати предмети тощо)
- процесуальних умінь та навичок (ініціювати, підтримувати увагу, планувати та дотримуватися плану дії, організовувати, пристосовуватися тощо)
- умінь та навичок соціальної взаємодії (вступати в контакт, проявляти емоції, уточнювати, відповідати тощо)

4. Терапевтичне використання заняттєвої активності:

- Виконання компонентів заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій), визначених на основі заняттєвого аналізу.
- Модифікація та адаптація способів виконання заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій).
- Організація виконання заняттєвої активності у наступних сферах:
 - активність повсякденного життя (ADLs)
 - інструментальна активність повсякденного життя (IADLs)
 - відпочинок і сон
 - освіта
 - робота
 - гра
 - дозволя
 - соціальна участь

5. Адаптація інструментів діяльності та середовища життєдіяльності пацієнта/клієнта.

6. Навчання та консультування пацієнтів/клієнтів та членів їх родин.

7. Проведення ерготерапевтичного втручання у групі.